

ונשבע על טענה זו — הרי שנחשב כאילו
גנבו ומשלם כפל!

ואם הודה, השומר הטוען טענת גנב **מעצמו**,
הרי הוא פטור מהכפל — כדין מודה בקנס

ומשלם קרן וחומש ואשם — כדין הנשבע
שבועת הפקדון לשקר.

אם אמר המפקיד **לאחד** לסתם אדם,
שבשוק: היכן שורי שננבת?

הוא, אותו אדם אומר: לא גנבתו, (11)
והעדים מעידים אותו שננבו, (12) הריהו

קרוב **אשם**. וזהו דינו של הנשבע שבועת
הפקדון לשקר! (10)

וכן אם אמר המפקיד לשומר חנם — **היכן
שורי? ואמר לו — נננב!**

אמר לו המפקיד: **משביעך אני** שנגנב
כדבריך, **ואמר השומר: אמן,**

ואילו **העדים מעידים אותו** שהוא עצמו
גנבו — **משלם השומר תשלומי כפל**. על
אף שלא גנב את השור בפועל מידי הבעלים,
[שהרי השור נמצא ברשותו על ידי הפקדת
הבעלים] אלא רק טען טענת כי השור נגנב

— מהימן!

ועיין בשער במשפט [ב ב] שהעיר,
שבמשנתנו לא שייך לומר שנאמן יותר מעדים
משום מיגו שהיה יכול לומר מזיד הייתי ויפטור.
שהרי גם הנשבע במזיד, חייב קרוב שבועת
הפקדון. וכמבואר לעיל לו א.

ועי"ש שכתב דעל כרחך, צריך לומר לפי
טעם זה, ששונה קרובן אשם של שבועת הפקדון
מקרובן חטאת, כיון שבאשם נאמר 'והתודה'.
ואם כן, אף אם מביאו מזיד, מכל מקום, אינו
בא אלא על פי הודאתו ולא על פי עדות העדים.
[וזה לא כמו הגמרא בבא מציעא ג ב, שמבואר
שם שאשם וחטאת שוים לענין זה].

11. כך היא הגירסא שלפנינו, וכן גרסו רש"י
והתוספות. וביארו התוספות שאין מקום לגרוס
כאן "משביעך אני" — ואמר אמן, כיון שבלא
שבועה גם כן מתחייב בתשלום כפל, כיון
שהעידו בו שגנב.

ולפי גירסא זו, גם לא נאמר כאן שאם הודה
מעצמו משלם קרן וחומש ואשם. משום
שחייבים אלו אינם אלא כאשר נשבע.

12. התפארת ישראל דקדק בדברי המשנה
"והעדים מעידים אותו שגנבו", ואילו לעיל

מחמת איסור הגניבה שעבר. שהרי אפילו אם לא
עשה איסור, הרי הוא צריך לשלם ולהשיב ממון
חבירו הנמצא בידו. וכמו במציל עצמו בממון
חבירו במקרה של פיקוח נפש, חייב אחר כך
לשלם לחבירו עבור הממון שהשתמש בו
להצלתו.

ואם כן, חיוב התשלומין ורשעתו שחטא בה,
דינים נפרדים הם. ולכן אף שהוא מרשיע את
עצמו, ואינו נאמן לשים עצמו רשע, מכל מקום,
כלפי הממון אין הוא מחויב להשיב מחמת
הרשע, אלא משום שנמצא ממון חבירו בידו!

10. מבואר, שאינו מתחייב חומש ואשם על פי
העדים. והנה במסכת כריתות ריש פרק ג, תנן:
שנים אומרים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי.
רבי מאיר מחייב משום שאם הביאוהו שנים לידי
מיתה החמורה, לא יביאוהו לידי קרבן הקל?
אלא ודאי שחייב.

וחכמים פוטרם משום, דמה אם ירצה לומר
מזיד הייתי, יפטור, ולא יוכלו העדים להכחישו
ולומר לו שלא הזיד, אף כאן פטור משום כך.

[והסתפקה הגמרא שם [יב א] האם טעמם
של רבנן הוא משום שאדם נאמן על עצמו יותר
ממאה עדים, או משום דאמרינן מיגו דאי בעי
אמר מזיד הייתי פטור, כי אמר נמי לא אכלתי